

Цюпак, І.М. Вплив нормативно-правових документів на програмне забезпечення виховання у дошкільних закладах другої половини ХХ ст. [Текст] / І.М. Цюпак // Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті педагогічних ідей Фрідріха Фребеля: матер. міжн. наук. конф., (м.Херсон, 26-28 березня 2014 р.) / Херсон. держ.ун-т. – У 3-х т. / За ред. Петухової Л.Є., Полєвікової О.Б. – Херсон: Айлант, 2014. – Т.1 – С. 45–47.

Цюпак Ірина Миколаївна

ВПЛИВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ НА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИХОВАННЯ У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Бурхливий розвиток народного господарства, неухильне піднесення матеріального добробуту і культурного рівня трудящих, розвиток системи народної освіти, науки, культури – все це створювало найкращі умови для підвищення якості навчання й виховання підростаючого покоління, починаючи з наймолодшого віку. Відомі науковці, педагоги, вихователі працювали над створенням науково-методичних засад діяльності дошкільних закладів.

Організація виховної роботи дошкільних закладів проводилася у відповідності з документами з питань народної освіти та програмно-методичними вказівками, затвердженими Міністерством освіти УРСР і Міністерством охорони здоров'я УРСР, які визначали зміст та завдання поставлені перед працівниками освіти.

Проаналізувавши зміст основних нормативно-правових документів та програм нами було виділено мету, зміст, завдань та принципи виховання дітей дошкільного віку у відповідності з виділеними етапам нашого дослідження. Результати дослідження зазначимо нижче:

1949 – 1958 рр. - «відбудова дошкільного виховання».

Мета виховання: всебічний розвиток дитини. *Зміст виховної роботи:* фізичне, розумове, моральне виховання. *Завдання виховання:* фізичний розвиток дитини дошкільного віку; сформувані реалістичні уявлення про навколишнє середовище; підготовка до школи. *Принципи виховання:*

традиційні принципи дидактики; керівна роль педагога в процесі виховання; прямий вплив педагога на дітей; безпосереднє повідомлення дітям знань та вмінь. *Форми роботи*: гра, праця, виховання на заняттях [1, с. 166-174].

1959 – 1972 рр. - «розвиток суспільного дошкільного виховання».

Мета виховання: комуністичне виховання дітей дошкільного віку та підготовка їх до навчання в школі. *Зміст виховної роботи*: фізичне, розумове, моральне, та естетичне виховання дошкільників у відповідності з їх віковими особливостями та індивідуальними психофізіологічними показниками. *Завдання виховання*: повноцінний фізичний розвиток; виховання поваги до дорослих, навичок культурної поведінки; розширення об'єму набутих знань, розвиток допитливості та розумових здібностей; формування певного обсягу знань, умінь і навичок, позитивної поведінки, морально-етичних якостей, необхідних для всебічного розвитку особистості дитини; виховувати любові до прекрасного в житті та в мистецтві; підготовка до навчання у школі. *Принципи виховання*: систематичності й послідовності навчання, повноцінного опанування дітьми освітнім мінімумом, розумінню доступних взаємозв'язків між предметами і явищами соціального й природного довкілля; керівна роль педагога в процесі виховання; прямий вплив педагога на дітей; безпосереднє повідомлення дітям знань та вмінь. *Форми роботи*: гра, розваги, праця, виховання на заняттях та у побуті, бесіди [4, с. 3-10].

1973 – 1983 рр. - «покращення роботи з дошкільного виховання».

Мета виховання: всебічний гармонійний розвиток та виховання , підготовка дітей до навчання у школі, виховання в дусі поваги до старших, любові до Батьківщини та рідному краю. *Зміст виховної роботи*: фізичне, розумове, моральне та естетичне виховання дошкільників у відповідності з їх віковими особливостями та індивідуальними психо-фізіологічними показниками. *Завдання виховання*: всебічний розвиток дітей; формування позитивних якостей особистості; знання і вміння, якими діти можуть оволодівати за умови організованого навчання, а також у повсякденному

спілкуванні, у самостійній діяльності; знання і вміння, якими опанували діти на спеціально організованих заняттях у відповідності з урахуванням їхніх можливостей; паралельне здійснення фізичного, розумового, морального, трудового та естетичного виховання у відповідності з їх віковими та індивідуальними психофізіологічними особливостями; підготовка до навчання у школі. *Принципи виховання*: зв'язок освітньо-виховної роботи з життям; єдність виховної та освітньої роботи; чітко програмований зміст виховання та навчання, ідеологічна направленість виховання та інтернаціональний характер, насамперед русифікація. *Форми роботи*: гра, трудова діяльність, побут, заняття, екскурсія, бесіда, свята, розваги [3, с. 3].

1984 – 1990 рр. - «перебудова дошкільного виховання».

Мета виховання: поглиблення знань, умінь та навичок, посилення уваги до виховання в них позитивного відношення до соціальної дійсності, формування стійких звичок, поваги до праці. *Зміст виховної роботи*: паралельне здійснення фізичного, розумового, морального, трудового та естетичного виховання у відповідності з їх віковими та індивідуальними психофізіологічними особливостями. *Завдання виховання*: досягнення високого рівня сформованості знань у дітей; розвиток ігрової, конструктивної, зображувальної, художньої та трудової діяльності. *Принципи виховання*: виховний характер всіх видів дитячої діяльності; свідомості й активності виховання; системності й послідовності у викладанні програмного матеріалу; відповідності змісту програми рівню розвитку дітей за віком; єдності й наступності в змісті програмних завдань на всіх вікових ступенях; забезпечення цілісного й безперервного розвитку особистості дитини в процесі цілеспрямованого освітньо-виховного впливу; ідейності навчально-виховного процесу; керівної ролі вихователя у вихованні й розвитку дитини; інтернаціонального характеру виховання, насамперед русифікація. *Форми роботи*: гра, побут, заняття, свята, розваги [5, с. 3].

1991 – сьогодні - «демократизація дошкільного виховання».

Мета виховання: забезпечення фізичного, психічного здоров'я дітей, їх повноцінний розвиток, набуття життєвого досвіду, вироблення умінь, навичок, необхідних для навчання у школі. *Зміст виховної роботи:* фізичне, розумове, моральне, трудове, естетичне, патріотичне, екологічне, естетичне, статеве виховання дошкільників. *Завдання виховання:* повноцінний і всебічний розвиток дітей на засадах національної культури і духовності; забезпечення фізичного та психічного здоров'я дітей; започаткування основ трудового виховання, екологічної культури, моральної орієнтації в національних і загальнолюдських цінностях, набуття життєвого досвіду; виховання поваги і любові до батьків, родини, Батьківщини, людей праці; створення сприятливих умов для розвитку моральної самооцінки; прилучення дітей до народної культури, мистецтва, традицій, обрядів українського народу, виховання шанобливого ставлення до культурних надбань, звичаїв, традицій інших народів; своєчасне виявлення ранньої обдарованості, забезпечення умов для розвитку талановитих дітей; соціалізація дитячої особистості; організація спілкування як особливої діяльності, що допомагає дітям пізнати оточуючу дійсність, світ людських взаємин і себе; інтеграція родинного та суспільного дошкільного виховання на засадах народної педагогіки, національної культури, сучасних досягнень науки, надбань світового педагогічного досвіду; психологічна підготовка дітей до навчання у школі, оволодіння рідною мовою; забезпечення пізнавальної активності, творчих і художніх здібностей у всіх видах дитячої діяльності. *Принципи виховання:* народність; культуровідповідність; природовідповідність; гуманізація; демократизація; безперервність; етнізація. *Форми роботи:* гра, трудова діяльність, побут, заняття, екскурсія, бесіда, свята, розваги [2, с. 170-171].

Реалізація вимог, поставлених урядовими документами перед дошкільними закладами, вимагало докорінного вдосконалення всіх сторін діяльності дошкільних закладів з врахуванням потреб суспільства. Тільки

комплексний підхід до розв'язання виховних, організаційних, педагогічних, кадрових, господарських завдань забезпечувало успіх справи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гарань Н. Ретроспективний аналіз створення програм для закладів системи дошкільної освіти / Н. Гарань // Гуманізація навчально-виховного процесу. - Спецвипуск 8. – Ч. II. - Слов'янськ, 2012. – С. 166-174 (Історія педагогіки).

2. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: [підручник] / Тамара Іллівна Поніманська. – 2-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2013. – 464 с. – (Серія «Альма-матер»).

3. Программа и методические указания по воспитанию детей в дошкольном учреждении/ ответственный редактор Л.В.Артемова. – К.: Издательство «Радянська школа», 1975. – 240 с.

4. Программа воспитания в детском саду/ Изд. 6-е исправленное. – М.: Просвещение, 1972. – 173 с.

5. Типовая программа воспитания и обучения в детском саду / Под.ред Р.А.Курбатовой, Н.Н.Поддьякова. – М.: Просвещение, 1984. – 175 с.